Margit és Ruediger Dahlke
Volker Zahn

Női egész-ség

A női betegségek üzenetei

BIOENERGETIC KIADÓ

Tartalom

Bevezetés 11
Miért kezdjük történelmi visszatekintéssel? 16
A régi nőgyógyászat feltételezett története 18
A modern nőgyógyászat keletkezése 24
A modern nőgyógyászat orvosi történelme 28
Történelmi következtetések 33
Mi a „normálérték" az orvostudományban és a nőgyógyászatban? 34

1. rész: Női őselvek és archetípusok

Bevezetés a polaritás, az őselvek és az archetípusok világába 41

A női őselvek 46

A Hold-elv 46
A Vénusz-elv 47
A Plúró-elv 49

A nőiség archetípusa vagy (ős)elve 51

Női archetípusok 54

Artemisz – Diana 54
Pallasz Athéné – Minerva 55
Héra – Juno 57
Démétér – Ceres 58
Perszephoné – Koré 60
Aphrodité – Venus 62
Hesztia – Vesta 64
Hekaté 66

2. rész: A nőiség sebei

Megelőzés és utókezelés 71

A ciklus és problémái 77

A hormonális okok 77
A menstruációs ciklus és jelentése 79
Szabálytalan menstruáció kislányoknál és fiatal nőknél 88
Hüvelyi vérömleny (haematocolpos) 90
A menstruáció kimaradása (amenorrhoea) 91
Betegség értékű amenorrhoea 92
Ováriumelégtelenség 101
Ritka vérzés, túl hosszú ciklus 103
Gyakori vérzés, túl rövid ciklus 106
„Természetes vetélés” 107
Ovuláció nélküli ciklus (anovulációs ciklus) 108
Köztes vérzések (metrorrhagia) 110
Fájdalmas menstruáció (dysmenorrhoea) 112
Vérzések nemi közösülés után 117
Premenstruációs szindróma (PMS) 120
Túl erős vérzés (hypermenorrhoea) 124
Túl gyenge vérzés (hypomenorrhoea) 127
Köztes fájdalmak 128
Toxikus sokk szindróma 130

A fogamzásgátlás és problémái 133

„Természetes” módszerek 134
Sorompómódszerek 135
Beültetéses fogamzásgátlás: a spirál 136
Hormonális módszerek 137
Sterilizálás 141
Végső következtetések a fogamzásgátláshoz 142

Terméketlenség 144

Fogantatási problémák a mai korban 144
A gyermek lelkének szerepe a fogantatásban 146
Akaratlan gyermektelenség 147
A sterilitás kezelése 150
Az orvostudomány szaporító ágazata 153

Altesti panaszok 157

A vulva bőrből kiinduló megbetegedései 160
Petefészekciszták 164
Dermoid ciszták, teratomák 171
A méhből kiinduló problémák 173
Összenövések 179
Gyulladások 183
Hüvelygombák 190
Folyás 193

Nemi betegségek és szexuális úton terjedő betegségek 198

Tripper (gonorrea) 200
Szifilisz (lues) 202
Chlamydia 205
Herpes genitalis 207
Trichomonas 209
Amincolpitis [bacterialis vaginosis] 210
Cimbalomszög (condyloma acuminatum) 211
Hepatitis B és C 213
Aids 215

Burjánzások a nemi szervekben (Burjánzások a nőiség birodalmában) 219

1. Jóindulatú kinövések 219
Miómák 219
Endometriosis 222
Méhpolipok 226
Ektópia 228
A Bartholin-mirigyek gyulladása, tályogok, ciszták 229
Jóindulatú vulvatumorok 232

2. Rosszindulatú kinövések 233
A rák általában 233
Rosszindulatú vulvatumorok 239
Carcinoma in situ (felszíni rák a méhszájon) 241
Méhnyakrák (carcinoma cervicis uteri) 242
Méh(test)rák (carcinoma corporis uteri) 244
Petefészekrák (carcinoma ovarii) 245

A női emlő és betegségei 249

Az emlőről általában 249
Nagy emlők (macromastia, hypermastia) 253
Kicsi és nem egyforma emlők 255
Lógó emlők 256
Az emlő megnagyobbítása és kisebbítése 257
Emlőfájdalom (mastodynia) 260
Jóindulatú burjánzások az emlőben (mastopathia) 261
Emlőciszták (mastopathia fibrosa cystica) 263
Emlőrák (carcinoma mammae) 267

Szexuális problémák és működési zavarok 276

Orgazmusproblémák az anorgazmusig 276
A szexualitás szerepe a különböző életszakaszokban 281
A vágy modern hiánya, avagy szexuális érdektelenség 282
Frigiditás 287
Fájdalom a nemi közösülés alatt (dyspareunia) 289
Szexmánia (nimfománia) 292
Vaginizmus 293

Az életszakaszok közötti átmenetek problémái 296

A túl korai első menstruáció, koraérés 296
A késői első menstruáció 297
A szüzesség elvesztése 299
Szégyenlősség és krónikus elpirulás 302
Pubertáskori pattanások (folliculitis) 303
Kóros soványság (anorexia nervosa), bulímia 304
Korai változó kor (climacterium praecox) 305
Változó kori panaszok 308
Involúciós depresszió 310
Vérzések a változó kor után 310
Osteoporosis 311
Női szakáll, „boszorkány szőrszálak”, hirsutismus 314

Problémák a női test külső megjelenésével 316

A comb 316
A fenék 318

A „lovaglónadrág” jelenség 319
Zsírkötény, lógó has 319
Túlsúly 321
Cellulitis 322
Egyéb problémák az alakkal 325

Kitekintés a nőgyógyászat szebb jövőjébe

Egy új nőgyógyászat 326
Női nőgyógyászok, bábák és nővérek jövője 329
Kórházi hétköznap a jövőben 334
Az orvoslás esélyei – A páciensek esélyei 336

Jegyzetek 341
Címek 344

Köszönet

A korrektúrért és az ösztönzésért köszönetet mondunk Brigitte Zahnnak, a straubingi Erzsébet kórház nőgyógyász főorvosasszonyának, valamint Dr. med. Gerd Eilersnek, az ottani asszisztensnek, Dr. Shirin Götschlnek, Dorothee Vietennek és Ute Fuchsnak, a nőgyógyász kollégáknak Dr. med. Brigitte Schulernek és Dr. med. Werner Schulernek (Wiesbaden), Dr. med. Wilfrid Pfaffnak (Schweinfurt), Dr. med. Heinz Schwertfegernek (Aarau), valamint a johanniskircheni Heil-Kunde-Zentrum dolgozóinak, Christa Malereinek, Elisabeth Mittereggernek, Claudia Friednek. Külön köszönet Christine Stechernek a könyv lektorálásáért.

Bevezetés

Amióta közel húsz éve megjelent az *Út a teljességhez* című könyv, és az értelmező orvoslás nagyobb nyilvánosságot kapott, sok minden történt. Kezdetben csalódottan láttuk, hogy milyen kevés orvos érdeklődött a téma és az irányzat iránt. A pozitív meglepetés az volt, hogy a páciensek teljesen természetesnek vették ezt a megközelítést. Különösen a nők voltak befogadók e gondolkodással szemben, és ők segítették elő a lassú áttörést. Idővel a legkeményebben ellenálló orvosok is meglágyultak. Közben több könyv jelent meg ebben a szellemben. A *Krankheit als Symbol* (A betegség mint szimbólum) átfogó mű, amely több száz kórképet és több ezer tünetet értelmez. Amikor a kilencvenes évek elején az eladott könyvek száma túllépte az egymilliót, az orvosok egyre inkább egy olyan fejlődés irányába indultak meg, amely trenddé vált. A kilencvenes évek végén ez a trend töretlen, és okunk van reménykedni abban, hogy ez folytatódik, és az orvostudomány visszanyeri az elveszett női részét. Az analitikus módszer a szimbolikus összefüggések szemléletének kiegészítője, a férfias cselekvő pólust az elfogadó női rész egészíti ki, amely hagyja, hogy a dolgok megtörténjenek. A betegségek kórképeinek értelmezése és a megtanulandó sorsfeladatok megértése lehetőséget ad, hogy belemerüljünk a képek és szimbólumok világába, és megnézzük, hogy mi a tanulási feladatunk és a sorsunk.

Régi vágyunk, hogy egy egész könyvet szenteljünk a női betegségek kórképeinek – hiszen ez a legalkalmasabb terület a valóság női pólusának és problémáinak megértésére. Így létre lehetne hozni egy női nőgyógyászatot, mivel ez ma még a cselekvő férfi pólus kezében van, mint szinte minden az orvostudományban. Éppen a nőgyógyászat lenne a leginkább alkalmas arra, hogy az átállás meginduljon a holisztikus irányba, amely a testet és a lelket egyenjogúan integrálja egy valódi pszichoszomatikába. Bár ezt az esélyt már korábban is láttuk, eddig hiányoztak a lehetőségek. Bár a Heil-Kunde-Zentrumban folyamatosan konfrontálódtunk az egyoldalú nőgyógyászat problémáival, amit értelmeztünk is, nem volt elég gyakorlati tapasztalatunk a speciálisan női problémák kezelésében. Ez alapvetően megváltozott, amikor Volker Zahn évtizedes nőgyógyászati tudásával csatlakozott a tervünkhöz. A nőgyógyászat tudományos-elméleti oldalát azért ismerte, mert a müncheni egyetem nőgyógyászati professzora, a gyakorlati oldalát pedig azért, mert főorvosként dolgozik a straubingi kórházban. Belülről látja az orvostudomány lehetőségeit és határait, ezért teljessé tette csapatunkat.

A feleségem, Margit – aki tanácsaival és támogatásával járult hozzá az elmúlt tizenkét évben a betegségeket értelmező könyvek megszületéséhez – pszichoterapeuta, asztrológus és homeopata, az őselvek hátterét mutatja be.

Reméljük, ezzel elég mély mitológiai alapot adunk a témának, amely különösen a női archetípusokról szóló fejezetekben válik nyilvánvalóvá.

Szabadságaink alatt hárman összeültünk, és megbeszéltünk minden kórképet, és tapasztalatainkból kiindulva értelmeztük. Eközben kiderült, hogy a szülés olyan terjedelmes téma, hogy azt később egy külön könyvben kell közzétennünk. Ezt az anyagot én írás közben tovább bővítettem, úgy, hogy az őselvekről szóló fejezetet a feleségem írta meg. A hármas csapatunkban lévő férfi túlsúlyt remélhetőleg ellensúlyozzák a női témakörökben, valamint a pszichoterápia képi világában és a nők gyógyításában szerzett tapasztalataink.

Gyakorlatilag mindenki – aki ezzel a témával foglalkozik – egyetért abban, hogy a nőgyógyászat jövője csak női perspektívájú lehet. Természetesen az orvosok véleményéről van szó, mivel a páciensek nők. Mi a valóság női pólusát a jinre vonatkoztatjuk, ahogy azt a taoisták fejezik ki, a világnak arra a részére, amely a női ősmintákban vagy archetípusokban nyilvánul meg – amiről később még részletesen fogunk beszéli. A taoista tai-csi szimbólumban a fekete jin és a fehér jang nem véletlenül foglal egyforma nagyságú teret, és fonódik össze egy egységgé. Amikor az orvostudomány high-tech berendezésekkel tör a csúcsra, akkor egyoldalúan csak a férfi pólust éli meg, még akkor is, amikor nőket kezel. Véleményünk szerint át kell helyezni a súlypontot az emberi, az érzelmeket is hangsúlyozó orvoslásra, és a pácienssel való beszélgetést fontosabbnak kell tartani, mint az adatrögzítést. Továbbá abból indulunk ki, hogy ha eleget akarunk tenni a női pólusnak és e pólus meggyógyításának, akkor a nőgyógyászatnak túlnyomó részben a nők kezébe kell kerülnie. Száz évvel a nőgyógyászat „feltalálása" után ez egyértelmű számunkra. Természetesen a férfiak testében és lelkében is van női rész, de a nők értelemszerűen sokkal könnyebben hozzáférnek a női területekhez, amint az nőgyógyászati központunkban is kiderült. Ez nem jelenti azt, hogy bármelyik nő jobb nőgyógyász lehet, mint az összes férfi, ahogyan azt egy távoli, politikai példa is mutatja. Az egykori brit kormányfő, Margaret Thatcher, évekig férfiasabb politikát folytatott, mint sok kollégája, ami miatt meg is kapta a „Vaslady" gúnynevet. Ilyen példák sajnos a nőgyógyászat területén is vannak, de az alaptendencia akkor is az marad, hogy a nők jobban és mélyebben együtt tudnak érezni a női problémákban szenvedő betegekkel. Nehezen érthető, hogy miért van még mindig sok férfi ezen a területen. Az, hogy a nőgyógyászat férfi kézbe került, a történelemből érthető meg, amit más szempontokból is be fogunk mutatni.

Az, hogy ennek a könyvnek a kétharmadát férfiak írták, egyrészt tipikus, másrészt reméljük, hogy csak annak az átmeneti időnek a jellemzője, amíg a téma ismét visszatér a nőiség világába. Másrészt annak is van értelme, hogy férfiak hozzák rendbe azt, amit férfiak tettek tönkre. Ezenkívül van köztünk egy nő, aki meg tudja akadályozni, hogy visszacsússzunk a régi kerékvágásba.

Az orvosi szakkifejezéseket igyekeztünk hétköznapi szavakkal kifejezni, még akkor is, ha ezek nem széles körben ismertek. Mindenesetre a latin kifejezéseket zárójelbe írtuk – nem azért, hogy orvosi-nőgyógyászati szavakat tanítsunk, hanem azért, hogy azok a nők, akik a diagnózisukban ezekkel a szavakkal találkoznak, lefordíthassák maguknak.

A nyelvi kifejezéseknél azonban fontosabbnak tartjuk, hogy újraélesszük a női archetípusokat, ami a könyv első fejezetének témája. A női és férfi alaperők értelmezésével kezdjük, ami legvilágosabban a szexualitásban fejeződik ki. Ezután az ókori mitológia segítségével mutatjuk be a tíz női őselvet, és a speciális női archetípusokat. Az a mai közfelfogás, hogy minden nőnek teljesítenie kell minden női archetípust, egyenesen embertelen, és sok olyan problémát okoz, amelynek aztán testi tünetei is jelentkeznek.

Alapjában véve az a negatív értékelés, amely már régóta – és sokszor tudattalanul – tapad a nőiség minden megnyilvánulásához, nagyon nagy akadályt jelent a női archetípusú életfeladatok, problémák és betegségek kezelésében. Kultúránk annyira mélyen gyökerezik a patriarchális hagyományokban, hogy be kell vallanunk, nem reménykedünk abban, hogy ezt a helyzetet egyetlen könyvvel megoldjuk. Annyit azonban tehetünk, hogy tudatosítjuk a problémát, hogy az egyes betegségek értelmezésénél felhívhassuk rá a figyelmet.

A probléma nagyon mély, és az alapja az, hogy az adott archetípust leértékeljük. A világ összes hagyománya megegyezik abban, hogy kétpólusú világban élünk. A taoizmus viszonylag ítéletmentesen beszél jinről és jangról, úgy, hogy első helyen a női elvet említi meg. A kereszténység Ádámról és Éváról, a jóról és a rosszról beszél. Ezzel már el is jutottunk a problémához, mivel a mi keresztény kultúránk a női oldalt automatikusan azonosítja a rosszal. A taoizmus teljesen a tudatában van annak, hogy a jinnek szüksége van a jangra, és megfordítva, hogy a teljesség létrejöjjön. Ezzel szemben a kereszténység azt szuggerálja, hogy ha a női minőség Éva és a kígyó alakjában nem esett volna kísértésbe, akkor minden jobb lett volna. Egyszerű gondolkodással belátható, hogy ebben a teremtésben mindennek megvan az ellenpólusa, amire szüksége is van. Ezt az alapvető hasadást a világban mitológiailag a bűnbeesés mutatja be, amely elválaszt minket egymástól és saját magunkon belül a másik oldalunktól.

A két pólushoz nem véletlenül rendelték hozzá a „férfi" és a „női" minőségeket, hanem törvényszerűen. A természetben minden tipikus nemzési helyzet megmutatja, hogy a férfi az adó, a nő a befogadó elv. A férfi a falloszán keresztül adja oda spermáját, amelyet a nő befogad a méhébe. Nem kellett tehát különösebb ideológia ahhoz, hogy a fallikus szimbólumokat a férfi elvhez, a kehely formájúakat pedig a női elvhez sorolják. A női szervezet alapjában véve befogadóbb és befolyásolhatóbb, és több mindent vissza is tud tartani, ami azért nagyon fontos, hogy a nő védekező rendszere ne lökje ki a magzatot,

amelynek az egyik fele mindenképpen idegen. Ebből az egyszerű ős(elvi) logikából adódik, hogy a Nap, mint (energia)adó égitest, a férfi elvhez tartozik, a Hold, mint a (fényt) befogadó és visszatükröző égitest, a női elvhez, még akkor is, ha néhány nyelv ezt nem így fejezi ki.* Ezért logikus, hogy a protonokat leadó sav a férfi elvhez tartozik, a protonokat felvevő lúg pedig a női elvhez.

Eddig egy rendszerről volt szó, amely arra szolgál, hogy ezt a teremtést jobban megértsük, és le tudjuk írni. Problémák csak akkor keletkeznek, ha az értékítéletek is közrejátszanak benne, ahogy ez nálunk szokás. Ameddig nem fűzünk értékeket a jobb és bal oldalhoz, addig nincs is probléma. Akkor sem, ha a jobb oldalt férfi oldalnak nevezzük, és a legtöbb jobbkezes hajlamos a jobb kezével adni, a ballal, a női oldallal pedig elfogadni. Problémák csak akkor keletkeznek, ha a jobb oldali útról úgy beszélünk, mint az egyetlen helyesről, a bal oldaliról pedig úgy, mint a veszélyesről és gonoszról. Ez már egy kimondottan nem specifikus értékelés, ami diszkriminációhoz és szenvedéshez vezet. Ameddig a passzivitásban és az aktivitásban a világ megélésének lehetőségét látjuk, addig minden rendben. Ha az aktív pólust a férfi elvhez rendeljük, mivel energiát sugároz ki, a passzív pólust pedig a női elvhez, mivel energiát vesz fel, még mindig rendben van minden. Veszélyessé csak akkor válik, ha az aktívat a passzív fölé helyezzük, és az utóbbit lustának bélyegezzük. Az ilyen értékelés helytelenségét abból is láthatjuk, hogy az aktív pólusból sokkal több nyomorúság származik, mint a passzívból. Túlértékelése ostoba rövidlátáshoz vezet, és mégis ez a mi nyugati kultúránk egyik alaptörvénye: az aktív férfi pólust jobbnak tartjuk, mint a passzív nőit.

Tudnunk kell, hogy amíg különbözően értékeljük a két pólust, addig problémák támadnak a női pólusban is. A mi kultúránknak elég lehetősége lett volna már átlátni és megoldani ezt a problémát. Már egy egyszerű, régi mese, a *Csipkerózsika* is megmutatja, hogy nem lehet kiiktatni az egyik pólust a világból. Ebben a mesében a férfias világnak elkötelezett királyi pár nem akar helyet adni az asztalnál a sötét női oldalnak. Megpróbálják kizárni, és a tizenharmadik tündért azért nem hívják meg, mert nincsen több terítékük, nem rendezkedtek be egy tizenharmadik vendégre. A tizenhárom a kiteljesedett nőiség száma, ami magában foglalja a sötét oldalt is, ahogyan a teljes holdév tizenhárom holdhónapból áll. A mi kultúránkban ez a szám szerencsétlennek számít, egy matriarchális társadalomban viszont pontosan fordítva, szerencseszám lenne. Ha a péntek, ami a germán Freya istennő napja, tehát vénuszi nap, tizenharmadikára esik, akkor ez különösen szerencsétlennek számít, és az emberek rosszat várnak. Miért van ez így? A választ csak szimbolikusan lehet megfogalmazni. A női oldalt csak részben, a sötét oldala nélkül akarjuk elfogadni, ha egyáltalán akarjuk. A női pólust a kettő, s ezzel a polaritás szimbolizálja. Ehhez tartozik az élet és a halál ellentétes pólusa is.

* A német nyelvben a Nap szó nőnemű, a Hold pedig hímnemű. *(A ford.)*

A mesében a tizenharmadik tündér halált hoz, a Tarot-hoz hasonlóan, ahol a tizenhármas kártya a Halál. A sors magában foglalja az életet és a halált, így amikor a tizenhármas számtól félünk, félünk a sorstól és a haláltól is, hiszen mindkettő a női pólushoz tartozik. Veszélyessé csak azért válnak, mert elnyomjuk őket. Csipkerózsika történetében a sötét női oldal nem hagyja magát elűzni, és az egész társaságot a királylány halálával fenyegeti meg, amelyet egy orsó szúrása okoz majd. Erre a férfi oldal a király alakjában aktiválódik, és az orsókat betiltja az egész birodalomban. Nagy lehetett a félelem, hiszen az orsó központi szerepet játszott a cérna előállításában, amellyel a ruhákat varrták. Inkább lemondtak a ruhakészítés női lehetőségéről, mint hogy beengedjék a női pólust képviselő tizenharmadik tündért. A mese világosan megmutatja, hogy a férfi pólus kikerülő stratégiája milyen naiv, hiszen a sors beteljesedik. Végső soron a szerelemmel történik meg a női pólussal való megbékélés, ami aztán felszabadítja az egész birodalmat. A férfi hősnek utat kell vágnia, és Vénusz szárnyain kell áthatolnia a tövisekből font védelmen, amelyet szellemileg a királylány apja hozott létre elkerülő stratégiájával. A polaritás itt tisztán látszik: az élethez és a szerelemhez hozzátartozik a virágzás és a tövisek is. Csak karddal lehet utat vágni a tövisek között, és a szerelem csókja váltja meg a varázslattól az egész birodalmat.

Ezzel a könyvvel szeretnénk hozzájárulni a női oldal kiszabadításához. Ha valóban sikerülne közösen, fokozatosan egyre jobban elmélyülni a női pólusban, akkor jó lenne már a kezdet kezdetén odafigyelni, hogy ne kövessük el kétszer ugyanazt a hibát, és most ne a férfi pólust nyomjuk el. Ugyanis nem a férfi pólus veszélyes, hanem a két pólus egyensúlytalansága, az egyoldalúság, amiből mindig nyomorúság és szenvedés fakad.

Ebben az összefüggésben fontosnak tartjuk, hogy egy pillantást vessünk a nőgyógyászat történelmére, hogy lássuk, honnan származik a jelenlegi egyensúlytalanság. Csak akkor szabadulhatunk meg a múlttól, ha megértjük, és ekkor nyílhatunk meg a jelen különleges időminőségének. Ha együtt a jelenben akarunk élni, akkor először meg kell szabadulnunk a múlt árnyaitól. Világunk alapjait a férfi pólus véleményeire és álláspontjaira fektették le, amelyek – ahogyan azt a nagy szellemek is kinyilatkoztatták – mindig függtek a korszellemtől. Egyrészről lehet ijesztő, másrészről pedig felszabadító, ha elismerjük azokat a hatalmas tévedéseket, amelyeket olyan férfiak jelentettek ki a nőkről, mint Arisztotelész vagy Aquinói Szent Tamás – hogy csak kettőt említsünk a sorból.

Miért kezdjük történelmi visszatekintéssel?

Akarjuk vagy sem, egy időfolytonosságban élünk, amely jobban hat ránk, mintsem szeretnénk. Nem tudjuk kiszakítani magunkat a jelenkori történelemből, és a múlt letagadásával csak megnehezítenénk az életünket. Minél kevésbé vagyunk képesek a jelen pillanatban élni, annál jobban alakítja jövőnket a múlt. Az a keleti hagyományokból származó kísérlet, hogy az itt és mostban éljünk, nem más, mint kísérlet arra, hogy megszabaduljunk a múlt kötelékeitől, és így lépjünk a jövőbe. Ez csak akkor sikerülhet, ha átlátjuk a múlt bilincseit, és feloldjuk a kötelezettségeket. Már csak ezért is érdemes lenne behatóan foglalkozni a múlttal, és kibékülni a saját történetünkkel. Amit az egyénről mondtunk, az vonatkozik általánosan a hagyományokra és magára a nőgyógyászatra is.

A történelemszemléletben két teljesen ellentétes tendencia van: az objektív történelmi elemzés, amely gyakran hoz borzalmas dolgokat a napvilágra, valamint az emlékezés és a történelem érzékelése, amely hajlamos először idealizálni a régi szép időket, majd pedig meg is esküszik rá. A mi helyzetünkben erősen konfrontálódtunk mindkét áramlattal, mivel a nőgyógyászat történelme gyorsan visszaröpített bennünket a sötét korszakokba, miközben a női mozgalmak abból indulnak ki, hogy régen, a matriarchátusban minden sokkal jobb volt. Ha már az indulásnál ismerjük ezt a két ellentétes szemléletet, akkor ez megakadályozza, hogy rosszul mérjük fel a helyzetet.

Ha nagyobb időintervallumokat nézünk, akkor könnyebben felismerjük azokat a ritmusokat, amelyek a fejlődés alapjait képezik. Ezek jelentőségét még mindig alábecsülik az ún. objektív adottságokkal szemben. A valóság sokkal kevésbé objektív, mint amilyennek az adott jelenben tűnik. Így például kétszáz évvel ezelőtt egy orvos bebizonyította, hogy az újszülötteknek jobb a dajka teje, mint az anyáé. A múlt században egy kolléga azt bizonyította be, hogy a kecsketej jobb, mint a dajka teje és az anyatej. A XX. században, két évtizeddel ezelőtt bebizonyították, hogy a mesterséges tej a legjobb a csecsemőnek, ma pedig a tudományosan megalapozott vélemény szerint a csecsemőnek legjobb a saját anyja teje. Ezért nagyon óvatosan kell bánnunk a korszellemtől függő igazságokkal. A „tudományos" kifejezés gyakran csak azt jelenti, hogy egy vagy több tudós valamit elég sokáig állít. A történelem pedig arra tanít, hogy amit ma tudásnak tartunk, azt holnap tévedésnek látjuk. Az a tény, hogy a tudományban elvvé vált az idézés, vagyis egy bizonyos forrásból származó vélemény többszöri idézése, jelentős tévedésekhez vezethet, különösen akkor, ha az idézetek tudományos korifeusoktól származnak, és változatlanul maradtak fenn és terjedtek el az idők folyamán.

Problémát jelent az is, hogy egy adott kor, bár felismeri a múltból eredő problémát, de a saját koncepcióját nem kérdőjelezi meg. Ma is az a tendencia

– mindenekelőtt természetesen a tudomány területén –, hogy a mai ismereteket objektív valóságnak tekintik. Ehhez még hozzá kell tenni azt a közismert tényt, hogy a tudósok teljesen függenek azoktól, akiktől a pénzt kapják. Ez elsősorban a gyógyszeriparra jellemző. Már az egyetemek is az iparnak dolgoznak. Ezért manapság nálunk gyakorlatilag csak azt kutatják, ami pénzt hoz. Ez keményen hangzik azoknak, akik ritkán betegek, és akik gyógyításával alig lehet pénzt keresni.

Sajnos hasonló vonatkozik a természetgyógyászatra és a tapasztalati gyógyászatra is. Miért is vizsgálnák a tudósok előítéletmentesen a sajátvizelet-terápiát? A páciensen kívül kinek lenne ebből előnye? Azt gondolhatnánk, hogy ez a terápia tudományosan könnyen megalapozható, hiszen a bőrgyógyászat mindig is használt húgyanyagot, ami az urea fő alkotórésze. Azt viszont nehéz elképzelni, hogy egy idegen eredetű húgyanyag jobban használna, mint a saját. Ez a diszkriminációs rendszer – a nem kutatás – évtizedekig jól működött, és a tudományos rendszert távol tartotta a nem kedvelt konkurenciától.

Az emberek csak most kezdenek rájönni, hogy milyen ördögi körbe kerültek. Időközben kialakult egy ellenmozgalom, egy egyre növekvő tábor, akik eleve nem bíznak a tudományos orvoslásban. Természetesen ennek is megvan az árnyékoldala és a veszélye. Hiszen nem minden rossz, ami egy kereskedelmi irányultságú gyógyszerkutatásból származik.

Sok minden azért tudománytalan, mert a tudomány még nem vizsgálta meg. Azért nem, mert ezekből a kutatásokból nem származik pénz. Sok minden marad tudománytalan, mert ilyen okok miatt következetesen nem kutatták. Ilyen látszatérvekkel felfegyverkezve a tudománynak ma hatalma van arra, hogy meghatározza a fő irányt, tekintet nélkül a kívülálló módszerekre.[1] Ezzel szemben sokkal megbízhatóbb a hagyomány bölcsessége, amely már évszázadok vagy évezredek óta bevált, amelyet a tapasztalat ellenőrzött és megerősített. A tudományos orvoslás tudásának rémisztően rövid a felezési ideje. Ha manapság azokat a gyógyszereket írnánk fel, amelyekből annak idején vizsgáznunk kellett, többszörösen megbüntetnének. Nagy segítséget jelentene, ha legalább bevallanánk, hogy tudásunk mindig a korszellemhez kötődik.

A korszellem hatalma mellett ott van időminőség is. Még azoknak a tudósoknak – akiktől egyébként távol áll ez a gondolkodás – is feltűnik, hogy az olyan dolgokat, mint például a szülőszék, a világ különböző részein szinte egy időben fejlesztették ki. Az ilyen áramlatok felismerése segíthet félretenni az értékeléseket. Semmi sem tud annyit ártani – különösen az értelmező orvoslásban –, mint az értékelés, ítélkezés vagy az elítélés. Minden időnek megvan a maga minősége, egyik sem jobb, mint a másik, és mindegyiknek eljön az ideje. A gyakorlatban hajlamosak vagyunk mindenkire kiterjeszteni pillanatnyi véleményünket. Ez nem járul hozzá a valódi haladáshoz, hanem egyoldalúságot és szenvedést okoz.

Ha minden elődünket a korszellem és az adott időminőség szempontjából közelítünk meg, akkor fennáll a gyanú, hogy utódaink minket is ilyen kritériumok alapján fognak kezelni. Miért ne vonjuk be egyszerre mindkét faktort? Így mindjárt az elején, de később is, minden fejezet kezdetén vissza fogunk nyúlni a történelemre, hogy jobban tisztába jöjjünk a jelennel. Ez a kritikus kiindulási pont természetesen a mi értelmező orvoslásunkra is vonatkozik, amely az orvostudomány árnyékából fejlődött ki, és amelynek ellenőrző szerve eddig mindenekelőtt páciensekből és felhasználókból állt.

A régi nőgyógyászat feltételezett története

A mai, paradigmaváltással jellemzett korban, és a sok szinten teret hódító női mozgalmak nyomására a nőgyógyászat történelmét gyakran ideológiailag női szemszögből mutatják be, hasonlóan ahhoz, ahogyan azt a férfi oldal tette, és teszi még ma is, ellenkező előjellel. Az a tézis, mely szerint a középkorban a gonosz nőgyógyászok kiragadták a jó és bölcs nők kezéből a felelősséget, és ezzel nyomorúságba döntötték a nőgyógyászatot, egyszerűen beláthatóan nem felel meg a valóságnak. A középkorban még nem voltak nőgyógyászok, arról pedig nem szabad megfeledkeznünk, hogy még a múlt században is csak minden negyedik gyermek maradt életben, és számtalan asszony halt bele a szülésbe, olyan környékeken is, ahol soha nem működtek nőgyógyászok. A korábbi évszázadok még szörnyűbbek voltak, amikor a keresztény egyház a nőt másodrangú lénynek tekintette, és a nő altestét, s vele együtt a szülést is ördöginek minősítette. A gyermekágyas nőktől az állítólagos „tisztátalanságuk" miatt féltek, ami ahhoz vezetett, hogy időnként teljesen egyedül hagyták őket. Ebből a szempontból a nőgyógyászaton belüli szülészet egyértelmű előrelépést jelentett. A drámának sokkal korábban kellett lejátszódnia, ha egyáltalán kellett.

A női mozgalmak szívesen utalnak az áldásos matriarchátus időszakára, ahol sok minden, de lehet, hogy minden, sokkal jobb volt. Arról, hogy hogyan folyt a szülés ezekben az időkben, nincsen történelmi feljegyzés, ezért csak találgathatunk. A matriarchátus korából nincsen megbízható forrás, ami miatt sok kutató még a létét is megkérdőjelezi.

Ahol nincsen megbízható tudás, ott megengedett a spekuláció, és most mi is ehhez folyamodunk. A matriarchátus ellen az szól – a férfiak érzésein kívül –, hogy nincsenek biztos adatok róla, ami könnyen adódhat abból, hogy nem ismerték az írást, így feljegyzéseket sem készíthettek. A matriarchátus mellett szólnak viszont bizonyos régi leletek. Az ó- és középpaleolitikumról (i. e. 600 000–35 000) a művészi ábrázolások hiányában szinte semmit sem tudunk. Az újpaleolitikumtól, amely i. e. 35 000–10 000 között volt, viszont az

állatábrázolások mellett kizárólag női alakokat találunk rajzok és szobrok formájában. Mindenekelőtt anyákat és várandósokat ábrázoltak – vagy kifejezetten nőies formájú asszonyokat, mint a Willendorfi Vénusz is (kb. i. e. 35 000). Csak i. e. 10 000 után jelentek meg az anyaistennő mellett a vadász-, tánc-, munka- és harci jelenetek is, és ezekkel együtt a férfiábrázolások.[2] Minél régebbiek a leletek, annál kifejezettebben jelennek meg az érett nőiség jellegzetességei: a domború test, a széles csípő, a nagy fenék, és a szinte túldimenzionált mell. Akkoriban valószínűleg az élet adományozóját tisztelték a nőkben. Ennek fényében nézve a mai modern divatot, amelyet szinte kizárólag „nőies" férfiak diktálnak, azt látjuk, hogy a holdszerű nőiesség jellegzetességeit eltitkolják, és csak a mell vénuszi aspektusát engedik érvényesülni. A kerek, puha női formákat, amelyekben a Hold archetípusa kifejeződik, manapság sokkal jobban lebecsülik, mint a harmóniát célzó vénuszi archetípust. Az archetipikus mintákkal később még behatóan foglalkozunk.

Ha 25 000 éven keresztül csak hangsúlyozottan nőies alakokat ábrázoltak, akkor fennáll a gyanú, hogy a férfiak nem játszottak nagy szerepet ebben a korban, hiszen minden korban az akkor legfontosabb dolgokat ábrázolták a kijelölt kultikus helyeken. Bizonyos szempontból logikus is a matriarchátus létezése ebben a rég letűnt korban. Ha a nőgyógyászat modern történelmében azt látjuk, hogy milyen irracionális fensőbbséggel tekintették a férfit az új élet egyetlen létrehozójának, akkor világos, hogy régen mennyire bizonytalanok voltak ebben. Eredetileg nem tudták megállapítani, hogy a férfiak egyáltalán részt vesznek-e az új élet keletkezésében. Akkoriban nagyon rossz szociális helyzetben voltak, mivel a törzs vagy a nagycsalád életben maradása szempontjából viszonylag feleslegesnek tűntek. Az akkori férfiak valószínűleg szenvedtek ettől a jelentéktelenségtől. Az új élet nagy titkához semmivel sem tudtak hozzájárulni: (az akkori felfogás szerint) nem tudták sem létrehozni, sem táplálni és életben tartani, ezért a legfontosabb területeken reménytelenül alá voltak vetve a nőknek. Bachofen, a svájci őskorkutató és jogász ilyen szempontokból és jogi indíttatásból az egész történelem előtti korra az anyajogú elvet tartotta társadalmilag meghatározónak.

Ha viszont voltak ilyen matriarchális struktúrák, akkor a férfiak szenvedtek ettől. Azt nem lehet kideríteni, hogy valóban kínozták-e őket mint rabszolgákat. A női pólus, ahogyan azt a néhány, ma is létező archaikus, matriarchális hátterű kultúrából tudjuk, nem ilyen. De az is lehet, hogy a pszichoanalízis által a férfiaknál felfedezett szülési irigység innen gyökerezik. Az, hogy ez a témakör a nők úgynevezett péniszirigységével szemben háttérbe szorult, valószínűleg összefügg a pszichoanalízis patriarchális struktúrájával, amely – az alapítóktól kiindulva – a mai napig tart. Lehet, hogy a férfiak szülési irigysége azzal is összefügg, hogy a patriarchátus kezdetével a nők visszavonultak szülni, ahogyan még ma is történik néhány indián törzsnél. Így nem tudták

nyilvánvalóvá tenni a férfiak fogyatékosságát. A férfiak valószínűleg később, a kőkorszakban értékelték fel szerepüket, amikor a vadászat előtérbe került, és a család és a nemzetség védelme az ő kezükbe jutott.

Ezekben a régmúlt időkben a férfiak azért voltak alávetve a nőknek, mert – mivel sokkal kevésbé kötődtek a ciklikus folyamatokhoz – szociálisan sokkal kevésbé tudtak érvényesülni. Az újabb kutatások szerint, amikor a férfiak még nem uralkodtak a nőkön, minden nő a Hold ritmusa szerint menstruált, aminek révén egy ma szinte elképzelhetetlen összhangban éltek és éreztek egymással.

Ha egy csapat katona egy ritmusban lépve halad át egy hídon, akkor, ha lépéseik összhangba kerülnek a híd rezgésével, akár le is szakadhat a híd. Ha ezek a katonák menetelés közben még énekelnek is, sőt ennek folytán egy ritmusban veszik a levegőt, akkor az erejük még nagyobb lesz, és nemcsak arra lesznek képesek, hogy kevesebb erővel tegyenek meg nagyobb távolságot, hanem arra is, hogy embertömegeket ragadjanak magukkal, úgy, hogy például fellelkesítik őket. Átvitt értelemben pontosan akkor ragadják magukkal őket, ha középen menetelnek végig.[3] Így elképzelhetjük, hogy mekkora erejük lehetett az egyszerre, a Hold ritmusára menstruáló nőknek, míg az emberek másik felének semmiféle természetes *összekötő* rituáléja nem volt. Ezért a matriarchátus hatalmának végét az jelezhette, amikor az emberek megszelídítették a tüzet, és bevitték a barlangjaikba. Amikor az ember a tűz – azaz a férfi elem szimbólumának – *ura* lett, elindult a férfiak felemelkedése is, akik elkezdtek *ural*kodni a többi elemen, majd lassan a nőkön is. Ez viszonylag könnyen sikerülhetett nekik, mert amint a nők elkezdtek a mesterséges fénnyel élni, kiestek a Hold ritmusából, ezért a köztük lévő összetartás is tönkremehetett. Történelmileg nézve a „mesterséges fény" feltalálásával jelentősen csorbult hatalmuk természetes túlsúlya.

Modern nők kísérletei, akik hónapokra elvonultak a pusztába és mesterséges fény nélkül éltek, meggyőzően bizonyították, hogy menstruációs ciklusuk nagyon gyorsan ráállt a Hold ritmusára. Azoknál a vallásos rendeknél, ahol mesterséges havi vérzést szabnak meg, megmutatkozik az ebből származó nagy erő. Ha ezt a szabályt nem tartanák be, elveszne a rend ereje. És ugyanígy, a nők elvesznének, ha tudatlanságból, a mesterséges fény adta kényelem kedvéért lemondanának természetes menstruációjukról, amely túl minden határon és korláton, összhangban tartja őket.

A régi matriarchális struktúrák létezésére ez az ún. ciklikus érv, amely megmagyarázza azt, hogy miért voltak fölényben a nők kezdettől fogva, ami biológiailag logikus is. A fajfenntartásnak központi jelentősége van az életben, és ebben a nőknek vitathatatlanul nagyobb szerepük van. Ez a fajta érvelés magyarázat arra a tényre is, hogy a nők várható élettartama még ma is egyértelműen magasabb, mint a férfiaké, és szélsőséges stresszhelyzetekben, mint

például az éhínség, a nők hosszabb ideig kitartanak, és jobban túlélik, mint a férfiak. Úgy tűnik, hogy a *bios*, azaz az élet szempontjából a nők fontosabbak, és ezért jobban tudnak alkalmazkodni is hozzá.

Egy ilyen hosszú, matriarchális korszak az emberiség életében ellentmond a mai hagyományoknak, különösen a keresztény teremtésmítosznak. Ez utóbbi azonban lehet a dolgok szándékos megmásítása is, mivel a matriarchátus jóval a kereszténység győzelme előtt leáldozott. A kereszténység egy későbbi, tipikusan patriarchális vallás, ahogyan az iszlám is – de közelebbről megnézve minden mai világvallás, amelyeknek már csak a matriarchátus késői jelenségeivel kellett szembenézniük. A két társadalmi rend közötti átmenetet az ókori feljegyzésekből követhetjük végig, amelyek dokumentálják, hogy hogyan váltották le a férfialakok az anyaistenségeket. Még a kelta vallásban is eredetileg hatalmas anyaistenségek uralkodtak, amelyeket fokozatosan váltottak fel férfifigurákkal. A nagy Istennő hatását a patriarchális vallások soha nem tudták teljesen elnyomni. A katolikus vallásban még ma is nagy szerepet játszanak a fekete madonnák, és a zarándokok többsége hozzájuk jár. Szűz Mária kultusza – amely kezdetben a kereszténységben nem játszott szerepet, csak jóval később jelent meg a nép követelésére – a Nagy Anya archaikus átütő erejére utal, még akkor is, ha a keresztény egyház csak deréktól felfelé ismeri el. A Nagy Anya szülésre termett alteste, amely évezredeken át szemléletesen bizonyította az ősi fajfenntartó erőt, a kereszténységben a mai napig annyira gyanús, hogy száműzték, így még a keresztény művészet sem emelhette ki, eltekintve a várandós Madonna néhány, kivételnek számító ábrázolásától. Ezen a talajon bontakozott ki a szüzesség problémája, amit már biológiai szintig fejlesztettek. A *pathernosz* szóból, amely a görög eredeti szövegben „fiatal, fenséges nőt" jelent, a latinban *virgo* („szűz") lett, amit később meg kellett magyarázni, és ezt a katolikus egyház egy dogma segítségével igyekezett megoldani.

Ahhoz, hogy az elnyomott női pólust mégiscsak érvényre juttassák valahogy, Máriát a kisdeddel, a szent családot és nemzetségüket ábrázolták. Annának – Mária anyjának – és Erzsébetnek – Keresztelő Szent János anyjának – a kultusza nem vezethető le a Bibliából, így feltehető, hogy ez a tisztelet ismét az ősi női pólusnak szól. Hasonlóan feltételezhető, hogy ezért szentelték szinte az összes gótikus katedrálist az Istenanyának, sőt a legfontosabbakat a Szűz csillagképének megfelelően építették. A Nagy Istennő második feltámadása a lovagkorban volt, ahol az archetipikus női erények újjáéledtek, és a művészetben is kifejeződtek. A templomosok mozgalma hasonlókat tükröz. Legnagyobb vétkük az volt, hogy Máriát és Krisztust egyenlőnek tekintették, és az, hogy Baphomethez imádkoztak, ahhoz a poláris istenséghez, aki leginkább az indiai Shivának és társának, Kálinak felel meg, s ezzel a valóság női pólusának. Baphometet kecske alakú lényként ábrázolták szárnyakkal és mellel. A templomosok a sötét női istenség tiszteletét nyilvánvalóan a ke-

leti vallásoktól tanulták. A vatikáni hivatalnok-keresztények világképében azonban nem szerepelt a női oldal, így egy olyan világvallás jött létre, amely egy naiv, jóságos istenképet alkotott, s ehhez szükség volt egy gonosz ellenfélre is. Baphomet a sátán, s ezzel a gonosz szimbóluma lett. A gondolkodó keresztények számára így a jó Isten már nem egyedüli teremtő, hiszen az ördögöt az ő teremtményének tartották. Az a naiv megoldás, hogy Isten nem tudta, mit csinál, amikor az ördögöt megteremtette, megfosztja őt a mindentudástól. A hivatalnok-keresztények számára nem volt kiút ebből a dilemmából. A mai napig nem tudnak megbirkózni a polaritással, és egyre inkább nevetségessé teszik magukat a szűz fogantatás biológiai magyarázatával.

A matriarchátus nyomait a mai nyelvben is számos formában megtaláljuk, például: Föld Anya, Természet Anya. A Nagy Anyáról szóló ősi mítoszok, amelyeket soha nem tudtak teljesen kiirtani, szintén erre utalnak. Vegyük például Holle Anyót az égben. Az, hogy végül Hadész alvilágába űzték, azt a görcsös germán, majd később keresztény, patriarchális törekvést mutatja, amivel a Nagy Istennőt egyetlen pólusba, méghozzá a sötétbe akarták kényszeríteni. A mese, amelyben Holle Anyó kirázza ágyneműjét az égben, mire a földön hullani kezd a hó, ott mutatja be a Nagy Istennőt, ahol eredetileg is volt: az égben, hiszen a hópelyhek is onnan jönnek. Mint minden, az életen és halálon uralkodó nagy anyaistennő, Holle Anyó is idegen maradt az egyetlen pólussal foglalkozó férfias törekvések számára.

Végül van még egy további érv arra, hogy az emberiség történelme másként is kezdődhetett, mint ahogyan a mai modern történetkutatás feltételezi. Ha a nők mindig olyan nyomorúságos feltételek mellett hozták volna világra a gyerekeket, mint a középkorban, akkor az emberiség aligha maradt volna fenn. Bár a vadállatoknak is vannak problémáik szülés közben, és néhányuk bele is pusztul, ez csak ritkán fordul elő, és soha nem akkora arányban, mint az asszonyoknál a korunkat megelőző évszázadokban. Ebből a szempontból az emberiségnek jobb helyzetben kellett valaha lennie, amire a ma élő természeti népek is példát adnak, még akkor is, ha legtöbbjük patriarchális berendezkedésű. Egyetlen törzsben és egyetlen korábbi történelmi időben sem szültek a nők olyan veszélyes helyzetben, mint ma, amikor a hátukon fekszenek. Ez olyan negatív újítás a modern szülészetben, ami nem volt szokás korábban.

A hanyatt fekvés a védtelenség, kiszolgáltatottság és a biztonság feladásának szimbóluma. A birkózók vagy a dzsúdósok ma is két vállra fektetik ellenfelüket, ami egyértelműen azt jelenti, hogy legyőzték, és fölébe kerekedtek. Ebből a szempontból a hanyatt fekvés szülés közben megfelel a misszionárius póznak a nemi közösülésnél. A megerőszakolás is szinte kizárólag ebben a pozícióban történik.

Abban pedig, hogy a férfiak a mai napig elnyomják a női energiákat mind magukban, mind a társadalomban, erőteljesen utal arra, hogy valaha matriar-

chátus létezhetett. A polaritás törvénye alapján arra lehet következtetni, hogy ez a túlzott reakció valójában kompenzáció. Mi más miatt harcolna az emberiség fele ilyen mértékben a másik fele ellen – méghozzá világszerte?

Arról nincsenek ismereteink, hogy a matriarchális időkben létezett-e nőgyógyászat, és ha igen, milyen volt. Valószínűleg a nők természetesen élték meg a szülés egész folyamatát, megpróbálták összehangolni a ciklikus eseményekkel, és ezzel jóval megelőzték mai „civilizált" utódaikat. Sok minden szól amellett, hogy már abban a régi korban is volt orvoslás, amely a női *dominancia* idejében valószínűleg a legfontosabb dologgal, vagyis a szüléssel foglalkozhatott, és az (akkoriban) legfontosabb emberekkel, a nőkkel. Az anyaistennő és az anya–gyerek téma nemcsak a kőkorszaki Európában, Közel-Keleten, Afrikában, Ázsiában, Közép- és Dél-Amerikában volt központi jelentőségű, hanem az olyan fejlett kultúrákban is, mint a sumer, a babiloni és az asszír. Azokban az időkben feltehetően a mai természetgyógyászathoz hasonló orvoslás lehetett, amely minden valószínűség szerint a nők kezében volt, különösen, ami a nők kezelését illette. Az a tendencia, hogy a női témák csak a nők kezébe tartoznak, egészen a XX. századig érvényben volt. Emiatt jelentek meg az első nők az orvosi egyetemen is, jellemző módon Salamancában, az iszlám egyetemen. Az iszlámban, a férfi uralomban még ma is probléma, hogy a nőket férfi orvosok vizsgálják. A kereszténységben ezt a tendenciát erősítette az, hogy a nő alsótestét tisztátalannak tartották, ami automatikusan a szülésre is vonatkozott. Ezért Krisztus semmiféleképpen nem foganhatott meg természetes módon Máriában, bár a betlehemi istállóban mégiscsak természetes módon jött világra. Erről azonban inkább hallgat a Biblia. Az első nő születésének ábrázolásában a korai keresztény művészek szó szerint értelmezték a mítoszt, és Évát úgy mutatták be, mint aki Ádám oldalbordájából származik. Ábel is „tiszta úton" jött világra, amit a különböző ábrázolások gyakorlatilag császármetszéssel mutatnak be. Más vallások is ismerik ezt a „tiszta utat", hiszen sok ábrázoláson Buddha is anyja csípőjéből született meg. Vagy gondoljunk a görög istennőkre, akik közül néhányan vagy a habokból születtek, vagy apjuk fejéből pattantak ki. Az altest – különösen a nőké – rossz hírbe hozása mindenesetre oda vezetett, hogy a férfiak nem sokat törődtek a szüléssel és a nőgyógyászattal, amíg a keresztény egyház határozta meg a korszellemet. Még a régi bábák is csak sötétben vizsgálhatták a nőket, és úgy, hogy azok fel voltak öltözve, mivel soha nem volt szabad felfedni egy olyan tisztátalan dolgot, mint a női altest. Ennek megfelelően diagnózisuk is csak a sötétben tapogatózhatott.

Valószínűleg azonban voltak régen bölcs asszonyok is, akik valóban tudtak segíteni megalázott társaiknak. Feltételezhető, hogy a matriarchátus és a patriarchátus közötti átmeneti időben nagyon nehéz lehetett a sorsuk. Emellett szól az is, hogy a mi számunkra átlátható történelmi időkben a nőket bestiáli-

san megkínozták gyógyító képességeik miatt – gondoljunk csak az inkvizíció rémtetteire. A nőgyógyászokat azonban nem vonják ilyesmiért felelősségre, ez a mesterség még túl ifjú ehhez. Őket legfeljebb saját koruk hagyományaihoz lehet mérni.

Orvosok és bölcs asszonyok között már jóval a nőgyógyászat megjelenése előtt is voltak összeütközések, amelyek gyakran azzal végződtek, hogy az érintett nőket az inkvizíció elé idézték. Akkoriban a konkurenciát gyakran kapcsolták ki azzal, hogy az illetőt megvádolták boszorkánysággal. Ameddig az orvosok csak a babonasággal tudtak érvelni, a bölcs asszonyok pedig számíthattak a gyógynövényeikre, rosszul állt az orvosok szénája. A legbrutálisabb harcok gyakran gyengeségből származnak.

A modern nőgyógyászat keletkezése

Amit a régmúlt időkkel kapcsolatban csak sejthetünk, azt az ókori és a ma is létező archaikus népek megerősítik, vagyis azt, hogy a férfiak csak ritkán voltak jelen a szülésnél. A szülés nők körében zajlott, többnyire a szent tűz közelében, azaz a ház közepén, később pedig a legnagyobb és a legjobban fűthető szobában. A szülő nők általában guggoltak, térdeltek, majd később egyre inkább ülő pózt választottak. A hálószobában az ágyban szülni sokáig elítélendő és káros cselekedet volt. Természetesen minden szülés otthon folyt, bár régen is megvoltak a mai szülészeti klinikák ősei: Egyiptomban a saját templom formájában, az archaikus népeknél pedig külön kunyhókban. Ez utóbbiak ismerték a gyógynövényekből főzött bódító italokat is a legerősebb fájdalmak csillapítására.

De mind a legtöbb természeti nép, mind az ókori népek már régóta patriarchális rendszerekben éltek, ezért a nőiség leértékelésének jeleit már nagyon korán felfedezhetjük. Gyakran kellett nagy mosásokat és takarításokat tartani, hogy a szülés és a menstruáció okozta „tisztátalanságot" eltávolítsák. A gyermekágyas nők fehérneműjét és ruháit részben rituálisan el kellett égetni egy tűzáldozatban, hogy meglágyítsák a démonokat, és kegyelmet nyerjenek a (férfi) isteneknél. A mítosz szerint Rhea, miután megszülte Zeuszt, az istenek atyját, alapos tisztulásra húzódott vissza. A tisztátalanság középpontjának a hüvely számított, amelyet nem volt szabad kézzel érinteni. Ennek higiéniai szempontból óriási előnye volt, amit akkoriban még nem érthettek. Aki csupán megérintett egy gyermekágyas nőt, máris tisztátalannak számított, és megfelelő mosdásokkal és kenetekkel nyerhette csak vissza ártatlanságát. A szülés, de különösen a koraszülés miatt a nők az ókorban hetekig nem mehettek templomba. E tények alapján elképzelhetjük, hogy milyen elhagyottan, kirekesztve és megalázva érezhették magukat a nők.